

SPIŠSKÝ PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I júl 2014

Ide sa do lesa.
Dnes na Brezovú!

...

strana 3

Jarmok
po spišsky ...

strana 4

Karol Rychtarčík
žije v Írsku, „Novej-
ša“ mu veľmi chýba

...

strana 5

V Harichovciach
žiarili hokejové
hviezdy ...

strana 8

Editoriál

Keď vás ľudia chvália, alebo ohovávajú - buďte spokojní! Znamená to, že ešte aktívne žijete. Ak si na vás nikto nespomenie, vtedy už je zle. Rovnako ako o ľuďoch, to isté platí aj o mestách. Čím viac sa o nich hovorí, tým majú väčšiu cenu. Dobrá propagácia mesta za jeho hranicami je na nezaplatenie. O Spišskej Novej Vsi sa už vďaka novinárom, propagácii, ale aj vlastnej skúsenosti asi všetci Slováci dozvedeli, že jej dominantou je najvyššia kostolná veža na Slovensku a rovnako rekordné je aj naše šošovkovité námestie. To sa dožilo ďalšej rekonštrukcie. Logicky, veď za dverami sú voľby. Škoda len, že sa nevolí o rok neskôr. To by sme mali šancu získať peniaze na rekonštrukciu z eurofondov. Tak sa mesto, vďaka ďalšiemu úveru, opäť o niečo viac zadĺžilo. Ale poďme späť k reklame a propagácii. Ako najlepšie prilákať do Spišskej Novej Vsi ľudí z celého Slovenska, alebo zahraničia? Zorganizovať niečo výnimočné. Naš jarmok je určite neopakovateľný, ale ten vymysleli naši predkovia už pred stáročiami. Ale toto leto sme dve pozitívne novinky zaregistrovali. Tou prvou boli cyklistické preteky 333 extrémnych kilometrov, o ktorých píšeme v našom hlavnom článku. Druhú boli Evanjelické dni, ktoré sa uskutočnili pri príležitosti 400. výročia Spišskopodhradskej synody. Do Spišskej Novej Vsi kvôli nim pricestovalo do 5 tisíc evanjelikov z celého Slovenska a vzácní hostia aj z Nemecka. Takýchto podujatí potrebujeme počas celého roka viac a viac. Nie, nečakám, že sa z nášho mesta stane New York, či Paríž, to určite nie. Ale skúste na chvíľu porozmýšľať: Koľko spišskonovoveských podujatí svojim významom prekračuje hranice Spiša? A koľko Novovešťanov pozná celé Slovensko? Vystačíte si s prstami jednej ruky, alebo využijete obidve? **-leb-**

333 EXTRÉMNYCH KILOMETROV

Pred rokom sa v Poráčskej doline stretli necelé päťdesiat cykloturistov. Prilákal ich nultý ročník pretekov, aké na Spiši nemajú obdoby. Čakalo na nich 333 kilometrov v sedle na cyklotrasách, ktoré pribúdajú v našom nádhernom regióne, ako huby po daždi. Lesné cestičky, banský tunel, potoky, ale aj vyasfaltované úseky - to všetko si užili pred rokom, aj na začiatku tohoročného leta. Prvý ročník týchto neobvyčajných pretekov prilákal takmer dvakrát viac cyklistov, ako jeho nultý predchodca. Nová tradícia vydarenej akcie píše svoju históriu vďaka až buldočej vytrvalosti a šikovnosti Pavla Bečarika.

Etapovým mestom „extrémnych“ pretekov bola Spišská Nová Ves. Z nej celý polotón vyrazil a sem všetci postupne prichádzali aj do cieľa. A práve v priestoroch štartu a cieľa nám rozlietany Paľo Bečarik vysvetľoval, pre-

čo sa rozhodol zorganizovať takéto netradičné podujatie. „V roku 2013 sme si lámali hlavu, ako čo najlepšie spropagovať novú Mapu s viac než 400 km cyklotrás na Spiši. Nápad usporiadať preteky, na ktorých si „bikeri“ tieto trasy prejdu a

popritom spoznajú Slovenský raj, Gelnicu, Plejsy, Spišský hrad a Levočské pohorie, bol presne tým, čo sme hľadali. A teraz sme mohli zorganizovať tieto preteky už po druhýkrát. Som vďačný ľuďom z KOČR i ďalším priateľom, ktorí pomá-

hali zmeniť sen na skutočnosť. Zabili sme jednou ranou hneď niekoľko múch. Spropagovali sme nielen nové cyklotrasy, ale aj celý Spiš, na čele so Spišskou Novou Vsou. Na druhej strane sme ponúkli „bikerom“ akciu, aká tu jed-

noznačne chýbala. O úspechu svedčí aj to, že ich tento rok prišlo dvakrát viac než pred rokom a nepochybujem, že o rok bude tento trend pokračovať.“ V jednoduchosti je krása, ale nemýľte sa, aj tento jednoduché pokračovanie na str. 2

OTRASNÝ PARKING PRED NEMOCNICOU JE MINULOSŤOU! PRIBUDLO 98 PARKOVACÍCH MIEST

V marcovom vydaní Patriota sme písali o hororovom parkovaní pred novoveskou nemocnicou. Zúfalí vodiči pred špitálom parkovali kade tade, často krátko aj na zakázaných miestach. Svoje auto totiž nemali kde zaparkovať. Z času na čas za to dostali od policajtov na koleso papuču a museli zaplatiť pokutu. Klasický scenár: množstvo áut, žalostne málo parkovacích miest.

Vedenie nemocnice ešte v marci sľubovalo, že problém s parkovaním vyrieši. Ako sľubovali, tak aj splnili. „V areáli novoveskej nemocnice pribudlo 98 nových parkovacích miest. Od júla sme v areáli zaviedli novú organizáciu parkovania. Odde-

lili sme parkovanie pacientov a návštevníkov od parkovania zamestnancov. Vytvorením novej plochy vyhradenej iba na autá zamestnancov sa odlahčilo parkoviisko pre verejnosť pred nemocnicou,“ uviedol riaditeľ nemocnice Svet zdravia Spišská

Nová Ves, Anton Hanušin. Najväčší problém zaparkovať tátoša pred nemocnicou bol najmä v pondelok ráno, keď nemocnicu po víkendoch navštevuje oveľa viac pacientov, ako cez týždeň. Dnes je vďaka novým parkovacím pokračovanie na str. 3

333 ...

dokončenie zo str. 1

chý nápad, než sa stal skutočnosťou, potreboval skúsenosti, schopnosti, vytrvalosť a odolnosť jeho organizátorov. „Muži činu“, na čele s mestským i župným poslancom sa pustili do práce. Vybavovať rôzne povolenia, vymyslieť atraktívnu trasu, zabezpečiť spoluprácu s políciou, zdravotníkmi, pripraviť občerstvovacie stanice a pozháňať početnú partiu pomocníkov pre cyklistov na trati, alebo v mieste štartu a cieľa. Kto pozná Paľa Bečarika, vie, že nepozná slovička „nedá sa“, „to nedokážem“, či „to nie je možné“. Oceňuje to aj jeho kolega z poslaneckých lavíc v košickom samosprávnom kraji, Rast'o Javorský. Hovorí: „Ked' mi o nápadе zorganizovať takéto jedinečné preteky po prvýkrát povedal, nepochyboval som, že sa ich Spišská Nová Ves čoskoro dožije. Rozprával o nich s takým zánietením, že nemá zničené koleno, bol by som v pelotóne aj ja. Ak chceme niečo dokázať, ľudí ako Paľo Bečarík, potrebujeme podporovať. Nie je kúzelník a nerobí zázraky, ale má reálny odhad, a keď sa do niečoho zahryzne, je ako buldog. Nepochybujem, že vo svojej práci pre mesto nepo-

vedal svoje posledné, ani predposledné, slovo.“

Vďaka týmto pretekom je Spišská Nová Ves opäť viditeľnejšia na mape miest Slovenska. Nadšení boli pretekári, ktorí k nám pricestovali zo všetkých kútov Slovenska, aj z Čiech. A práve k našim západným susedom putoval pohár pre víťaza. Spokojní ale boli všetci, ktorí tých 333,

miestami poriadne extrémnych kilometrov zvládli. Ich názory po dojazde to potvrdzujú: „Veľká vďaka organizátorom, klobúk dole. Skvelá akcia. O tom, že trať dlhá bude vyznačená, som ani neuvažoval, o to viac som ostal prevapený. Občerstvenie na Kováč vile a v cieľi potešilo, nemám čo vytknúť. Suverénne to vyzerá na najhlbší bajkový zážitok minimálne najbližší rok, pretože o rok sa určite vidíme. Vlastne ja by som šiel najradšej už zajtra.“

„Organizačne perfektne zvládnutý pretek. Náročná trať preverila nielen fyzickú no zároveň aj psychickú odolnosť. Človek siahne na dno svojich síl a odmenou sú mu obrovské pocity šťastia po absolvovaní preteku. Najväčšie zážitky - prevapenie hneď zo začiatku v podobe jazdy cez tunel, nočné mrznutie v oblasti Mlyniak, kde som sa viac tešil na stúpania do kopca ako zjazdy pri ktorých mi doslova zamrzal úsmev, či výstup na Plejsy, keď sme už mali najzdaňších 280 km a východ slnka s úžasným výhľadom na okolie.“

Dobre zrealizovaný dobrý nápad - takto možno 4 slovami zrekapitulovať tieto originálne cyklistické preteky. Ich organizátor, Pavol Bečarík, ukázal, že kde je vôľa je aj cesta. V tomto prípade skôr cyklotrasa.

„Stále počúvam, ako je veľmi dôležité podporovať u nás cestovný ruch a propagovať Spišskú Novú Ves. Ja stále tvrdím, že za človeka by mali hovoriť skutky a nie reči, preto som s priateľmi rozmýšľal, čo by mohlo byť to „pravé orechové“. Už dlhodo sa snažím podporovať budovanie cyklotrás na Spiši a toto bola jedinečná príležitosť, ako ich využiť tým najlepším spôsobom. Pozvať k nám cykloturistov z celého Slovenska i z Čiech, a v rámci pretekov im ukázať krásy Spiša. Jazdci na

Novému podujatiu tleskajú Novovešťania a tleska aj Patriot. Krátka anketa napovedá, ako sú ľudia v meste spokojní s ponukou akcií, ktoré nám všetkým spestrujú život.

Janka, pracujúca: „V Spišskej Novej Vsi sa mi páčia všetky podujatia konajúce sa v lete, ktoré sú usporiadané vonku, pod holým nebom, napríklad všetky podujatia usporiadané na pódiu, kde spievajú a tancujú folkloristi. Stále ma mrzí ak nevyjde počasie, vtedy sa to skoro skončí, „

Eubomír, pracujúci: „Páčia sa mi podujatia typu Spišský trh, Dni mesta, podujatia konajúce sa v divadle, Záprahy psov je tiež krásne podujatie. Veľmi mi tu chýbajú akcie typu Eľro ako má Kežmarok, ďalej podujatia, kde by som videl „skejterov“, bicyklistov, jednoducho viac športových podujatí konajúcich sa priamo v centre mesta.“

Štefánia, dôchodkyňa: „V Spišskej sa mi najviac páčia kultúrne podujatia s náboženskou tematikou. Počula som o tých pretekoch 333 extrémnych kilometrov na Spiši. Viac známych ju chválilo. Chýbajú mi tu podujatia viac zamerané pre deti.“

Pavol, živnostník: „Najviac sa mi v našom meste páčia podujatia zamerané na folklór, Spišský trh a Dni mesta. Rád by som tu videl hudobnú skupinu Kabát a Horkíže slíže.“

Lucia, materská dovolenka: „Najviac sa mi páčia Dni mesta a Spišský trh. Sú na nich aj remeslá ako v Kežmarku, ale uvítala by som tu ešte viac remesiel, folkloristov. Rada by som bola aby sa akcie v Spišskej Novej Vsi priblížili aj napríklad akcii objavujúcej sa v Levoči – Magická Levoča. Keďže mám trojročné dieťa uvítala by som viac podujatí pre deti.“

koňoch hovoria, že najkrajší pohľad na svet je zo sedla koníka. Ja ako amatérsky cyklista tvrdím to isté o sedadle bicykla.“ Asi najpresnejšie pocity pretekárov popisuje akési motto pretekov:

„Zažijete zvláštne pocity, keď rozum ide proti vôli a Ty musíš jeden ten hlas počúvať a pokračovať proti 333 km, proti 5600 výškovým metrom proti noci a to non-stop. Zažiješ depky i krásne pocity, keď si

sám ...v daždi..., na pražiacom slnku... za hlbkej temnej noci lesa. Sám s Pánom Bohom. I keď nie si veriaci určite ho budeš cítiť... a budeš ho pokorne prosiť ...daj mi sily...“

-leb-

Šuškanda

Pred nedávnom sa skončilo funkčné obdobie hlavnej kontrolórky mesta. Vedenie mesta, aj poslanci jej poďakovali za prácu. Bodaj by nie, veď nič závažného nezistila (alebo nechcela zistiť). A možnosti mala - napr. pri rekonštrukciách škôl, zmätkoch pri plánovaní výstavby novej teplárne na drevoštiepku, v činnosti dnes už zlikvidovanej BIC-ky, či pri zastavenej výstavbe centra pre seniorov na Slovenskej ulici. Funkcia hlavného kontrolóra by mala byť apolitickou a tak

aj dostatočne nezávislou. Ale čo si počnete, keď v pléne, ktoré o zvolení takéhoto kontrolóra rozhoduje, máte väčšinu? Je to ťažko odolateľné - zachovať sa demokraticky a nezvoliť si do tejto funkcie kamaráta. Veď práve on bude strkať nos do všetkých zmlúv, faktúr a obchodných vzťahov. Práve on bude povinný o všetkých nezrovnalostiach informovať poslancov.

U nás sa personálna politika na Radnici robí trochu inak. Vplyvy východnej „politickéj kultú-

ry“ sú nepopierateľné. Novým hlavným kontrolórom mesta sa stal pán Biskup, donedávna člen Smer-u SD a jeho funkcionár. A tak bude ľavá ruka kontrolovať ľavú ruku. Tá pravá zostane i naďalej nefunkčná, pasívne zastrčená vo vrecku. V súvislosti s touto voľbou mestského kontrolóra sa ale pošuškáva, že poslanci už mysleli na dobu po komunálnych voľbách a že aj v Spišskej Novej Vsi bude potom všetko tak, ako má byť.

-leb-

ZAČALA 2. VLNA GARAŽOVEJ VÝSTAVBY

Cena garáže

8 990 €

vrátane DPH

VÝSTAVBA GARÁŽI NA UL. SADOVÁ 1 V SPIŠSKEJ NOVEJ VSI

PRIĎTE SI ZAREZEROVAŤ SVOJU GARÁŽ

**V prvej vlne bolo postavených 9 garáží.
V 2. vlne bude postavených 11 a 7 garáží.**

**- ohradený a monitorovaný areál
- automatická brána na diaľkové ovládanie**

www.panoramacity-sro.sk

Kontaktujte nás na: Chrapčiakova 688/29, 052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053/417 32 31, 417 32 39, e-mail: panoramacity-sro@panoramacity-sro.sk

Dedo Mikuláš, familiárne zvaný Mit'ó má tri svoje zlatička: dvojročného labradorského retrievera Luka, osemročného vnuka Lukáša a trinásťročnú susedkinu dcéru Luciu. Cez týždeň majú čo robiť, ale v sobotu ráno sa u deda rozletia dvere a deti zavelia:

Ide sa do lesa. DNES NA BREZOVÚ

Priznám sa, že v Levočských vrchoch som bol naposledy, (ak nerátam tréningové výšľapy na Mariánsku horu) ešte niekedy koncom minulého tisícročia. A spomínam si i na to, že najviac ma na tejto turistike fascinovali krásne výhľady a skutočnosť, že som cestou nikoho nestretol.

Dnešnú trasu som pôvodne plánoval, ako pohodovú prechádzku, ale všetko sa nakoniec vyvíjalo tak, že to bola celkom náročná túra a dala nám zabrat, najmä z orientačného hľadiska.

Ak ale máte aspoň priemerne vyvinutý zmysel pre orientáciu a vyhovujú vám dlhé, tiahle stúpania a klesania, je táto trasa, akoby vystrihnutá práve pre vás.

Začíname pri obchodnom centre Lidl, kde prejdeme na pravú stranu cesty a prvou odbočkou, pri autobusovej zastávke pôjdeme hore asfaltkou po Kežmarskej ulici. Po zhruba dvesto metroch opúšťame mesto, asfaltka sa mení na poľnú cestu a mierne stúpa západným smerom po lúke, na ktorej práve teraz kvitne neuveriteľné množstvo rôznych kvetov, napríklad aj bledomodrá nevádzka, čo je neklamný znak, že leto je v plnej paráde. Po asi troch kilometroch tiahleho výstupu prichádzame k Božím mukám, vpravo začína zmiešaný les, prejdeme okolo neho a na jeho konci odbočíme z cesty prudko vpravo, hore dlhou lúkou. Orientačným bodom nám bude posed na jej konci.

Tu vojdeme do hustého bukového lesa, a v šere, ktoré pripomína scény z filmov Harryho Pottera vystupujeme severným smerom po úžľabine lesnej cesty z pieskovcových blokov a udupaného lístia. Cesta sa na konci stáča doľava a vychádza na lúky, kde opäť zastavujeme pri kaplnke a tu treba spozornieť, lebo ďalej je orientácia dobrodružne sťažená. Oporným bodom nám teraz musí byť červenobiely stožiar televízneho vykrývača na kopci. Prechádzame okolo zemiakových políček, hore lúkami a cez mladé riedke borovicové porasty, až na koniec po pol hodine stojíme na ceste pri vykrývači a vpravo je už vidno i orientačný stĺp Brezovej. Z vrchu je krásny výhľad na celú Hornádsku kotlinu a pohoria južným smerom.

Zelená turistická značka nás posielala späť, mierne dolu, tentokrát na východ k Zbojnickej lúke. Cesta tu vedie cez mladý, zdravý les, v ktorom sa ukazujú svetlejšie smrekky v kontraste s tmavšími borovicami, tu a tam, na lúkach dominantne trčia vysoké smrekovce. Neskôr sa les mení na starší, cesta klesá prudšie a po asi hodinke v celku príjemnej prechádzky vychádzame na lúku, v podstate na druhej strane úbočia, ktorým sme kráčali pred dvoma hodinami hore a tu sa nám otvárajú aj pekné pohľady na Levoču.

Prichádzame k prvým domom, lenivejši odbočia vpravo a cez „Šisplac“ vojdú do mesta. Pre nich sa dnešná turistika skončila.

My ale bočíme prudko vľavo, miňame tenisové kurty a po asfaltovej cestičke kráčame hore Levočskou dolinou. Pri Kováčovej vile prejdeme na druhú stranu cesty, obídeme autocamping, zabočíme prudko vpravo po značkovej ceste do lesa a po pol hodine strmého výstupu starým neupraveným lesom prichádzame na asfaltku, ktorá nás, opäť smerom vpravo dovedie až ku kostolu na Mariánskej hore.

Odtiaľ po asfaltovej ceste, kadial' len nedávno chodili veriaci na Mariánsku púť, zídeme dole do mesta.

Trasa, ktorú som vám dnes vybral, vás prevedie zabudnutými cestičkami Levočských vrchov a uspokojí najmä krajinárov a tých, čo si radi vyskúšajú svoju tempársku kondičku.

Michal Buza starší

ZÁPISKY POSLANCA IV.

Keď sa povie poslanecké prázdniny, mnohým Slovákom sa asi pohne žľč. Známych politikov a političky, ktorých poznajú z televíznych správ oblečených do drahých oblekov a slušivých kostýmov, si predstavujú, ako v plavkách naberajú bronz niekde na Maledívach, či Tahiti.

Takéto predstavy určite nie sú nereálne, ale týkajú sa predovšetkým našich kolegov z Národnej rady SR. Pre nich je práca poslanca povolaním. NePOCHYBNE dobre plateným. A hoci sú to moji kolegovia, aj ja si, rovnako ako mnohí Slováci, myslím, že len časť z nich odvádzajú za svoju plácu aj primeranú prácu. Ale pozrime sa do nášho, župného, košiara. Aj my, poslanci samosprávneho kraja, máme dvojmesačné prázdniny. Každý z nás ale má aj svoje pôvodné povolanie. Práve tam budeme mnohí dobiehať svoje resty z uplynulého obdobia. Ale na svoje poslanecké záväzky nedokážem nemyslieť ani teraz. Chcem si prejsť najkritickejšie cestné úseky v regióne, ktorého obyvatelia mi svojimi hlasmi odovzdali poslanecký mandát. Ako člen dopravného výboru som sa zaviazal „lobovať“ za opravy a výmeny asfaltových kobercov na Spiši. A to mienim s plným nasadením aj robiť.

Priznám sa, že neznám slovo „príprava“. Za neho možno skrýť kde-čo. Aj to, keď niekto nerobí vôbec nič. Stačí, že povie: „Prípravujem si materiály na najbližšie rokovanie“ a navonok pôsobí dojmom zaneprázdneného a tvrdo pracujúceho poslanca. Musím však urobiť výnimku a priznať, že počas letných prázdnin sa budem aj ja venovať prípravám. V tomto

roku sa končí jedno plánovacie obdobie Európskej komisie a v roku 2015 sa začína nové. Pripravené sú eurofondy na roky 2015-2020. A dobre viem, že šťastie praje pripraveným. Určite aj Spiš a jeho centrum - Spišská Nová Ves budú mať jedinečnú šancu čerpať z tých peňazí na projekty, ktoré opäť vylepšia kvalitu života všetkých ľudí v regióne. Je preto mojou prioritnou povinnosťou naštudovať si objemný materiál Európskej komisie už teraz a nájsť v ňom tie ponuky, ktoré by sme mohli využiť v ďalších 5 rokoch. Cesty, chodníky, školstvo, cestovný ruch, zdravotníctvo - aj tieto oblasti dostanú šancu. Budeme musieť vymyslieť a napísať kvalitné projekty, pretože, ako sa hovorí: keď dávajú ber a keď bijú utekaj! Pekné prázdniny a dovolenky všetkým Patriotom!

Rast'o Javorský

Otrasný parking ...

dokončenie zo str. 1
miestam situácia pred nemocnicou úplne iná. Vodiči si zmenu v parkovaní pochvalujú. „Je to nebe a dudy. Obrovská úľava. Človek sa nemusí stresovať, či tu ráno nájde, alebo nenájde voľný flek. Od toho čo parkovisko rozšírili tu vždy bez problémov zaparkujem,“ rozprával vodič Jozef, ktorý vozí svoju starú mamku pravidelne na dialýzu. Z viac parkovacích plôch sa netešia iba šoféri. „Sme radi, že pacientom môžeme konečne poskytnúť pohodlné parkovanie

pred našou nemocnicou. Už prvé dni ukázali, že aj v ranných hodinách nie je problém nájsť voľné parkovacie miesto. Nová organizácia výrazne zvýšila celkovú bezpečnosť. Rovnako sa zlepšil prístup autom k pracoviskám dialýzy, röntgenu a k nemocničnej lekární,“ zdôraznil Anton Hanušín.

Dnes je pred spišskonovoveskou nemocnicou vyše 200 miest na parkovanie. „Nemocnica investovala vyše 15 000 eur do dopravného začatia a do opráv výtlkov na komunikáciách,“ doplnil riaditeľ nemocnice. (sim)

Trasa: Levoča - Končístá - Brezová - Zbojnickej lúka - Levoča - Kováčova vila - Mariánska hora - Levoča

Dĺžka trasy: cca 20 km

Doba prechodu: cca 5 hod.

Prevýšenie: 440 metrov

Orientácia: Mapa Slovenský raj, Stredný Spiš 1 : 100 000, 004 M.A.P.A
Pozor! V prvej časti bez značiek

SPOMIENKY NA „STARÚ“ SPIŠSKÚ NOVÚ VES

AKO SME PILI NA BÉLU

Ked' ste si tohto roku pripíjali pod stánkami „Na zdravie“, dúfam, že jeden sa ušiel aj Bélovi štvrtému. Lebo vďaka tomuto panovníkovi pred takých osemdesiat rokov, ktorý udelil osídlencom zo Saska okrem iných privilégií i PRÁVO TRHU, si dnes môžeme v polovici júla užívať aj my.

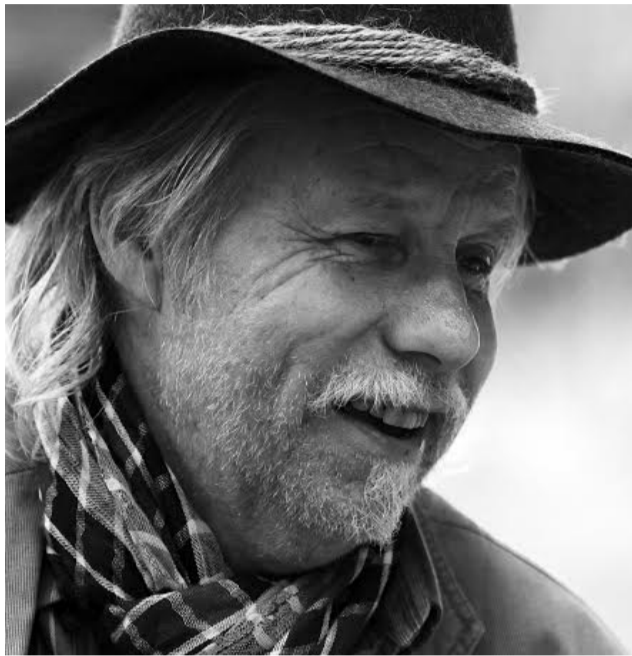
Toto je príbeh dvoch mužov a jednej ženy, ktorí sa niekedy v polovici júla 1974 stretli o desiatej večer vo vinárni Zbrojnoš, aby tam minuli peniaze, čo cez deň zarobili na Spišskom trhu. Predstavme si ich.

Dámy majú prednosť, začnime teda s Alžbetou B.

Betka chodila na drevarinu, ktorá bola v podstate najstaršou strednou školou na Slovensku, mala presne ten neuveriteľný vek, keď sa dievča mení na ženu, perfektnú postavu a tak sme ju nenápadne posunuli vtedajším „propagačným pracovníkom“ z Odevných závodov v Trenčíne a tí ju (okrem iného) naučili chodiť vo vysokých opätkoch a krátkych priliehavých šatôčkach po predvádzacom móle v Športovej hale. Lebo súčasťou Spišského trhu boli kedysi aj tak zvané „výstavky“ a slovenské podniky a závody tu prezentovali svoje produkty. A nielen tu. Výstavné priestory, kde sme si pred trhmi každý rok zarábali peniažky pomocnými prácami (tapetovanie, maľo-

vanie, či stavanie kóji) boli i na Zimnom štadióne, ba aj v triedach základných škôl, aby cez prázdniny nezivali prázdnotou. Sedeli sme na tribúne v Športovej hale, zízali na nekonečne dlhé nohy a snivali o tom, že Betka nespysnie a aj na budúci rok sa vráti do školských lavíc v našom meste. A nielen, že sa vrátila. Ešte v ten istý rok sme boli u nej, v Trnave na futbale a hodoch, popíjali burčiak, maslili sa husacinou a pozerali s vyjavenými očami, ako Spartak Trnava porazil v lige majstrov legendárny Ajax Amsterdam a čuduj sa svete so slovenskými futbalistami (lebo aj za čias Adamca bol futbal ešte prevažne o športe, nie o peniazoch, však Jožko?).

Naším druhým hrdinom je Jiří L. z Moravy. Na Slovensku by sme mu jednoducho hovorili Ďuro, ale na farebných štítoch potulných karavánov svietil do atmosféry trhového virvaru fantastický nápis - Džordžo - krotiteľ plazov a exotickéj zvere. Okolo obeda, keď sa prebral z plazmatických spomienok predchádzajúceho dňa, navliekol na seba kostým anglického kolonizátora v Indii, zapol lacný zosilovač Tesla Pardubice a chrapľavým hlasom vydesil okoloidúce rodinky: „Kto je postrachem džungle a tamiň domorodci? Krajka tigrovitá. Tento jihoafrický veľhad, jenž se plazí vlhkou džunglí Amazonie a měří od hlavy po

MICHAL BUZA STARŠÍ

vocas sedm metrů třicet a od ocasu po hlavu pak dalších sedm metrů, spolu tedy neco více než patnáct metrů, dokáže jediným stiskem svých svalů, (dramatická pauza na polapanie dychu) zaškrtit menší ženu, nebo pozřít dítě.“ Niektoré mladé mamičky začali narýchlo vyhladať svoje deti, ktoré sa im medzičasom stratili na trhu, ale o chvíľu zas na ne zabudli, keď videli ako sa v guľatej železnej klietke rútia oproti sebe s buráčajúcim hrmotom dva motocykle a na nich šialenci v plechovej prilbe a takých smiešnych okuliaroch. A to nebolo všetko.

Za korunu ste mohli pre svoju frajerku vystreliť papierovú ružu, čo stála 50 halierov, previesť sa po strašidelnom dome, kde vám cez ksicht prešla špinavá mokrá handra, s lízankou sa kývať na vízgajúcej hojdačke, túliť sa k pištiacim dievčatám na húsenkovej dráhe, nechať si od papagája vytiahnuť kartu osudu, alebo kúpiť tajnej láske medovníkové srdce s nápisom „Navždy tvoj“.

Lebo atrakcie, kde išlo o život, alebo, kde svalovec v pruhovanom námorníckom tričku ohýbal železnú tyč a sporo odeté ženštiny lákali do narých-

lo postavených šiatrov, kde sa nemožné stávalo skutočnosťou, kde neplatili žiadne zákony z tohto sveta, kde jednoducho vyhrával duch nad hmotou a víera bola povýšená nad rozum, boli, sú a budú vždy najväčšou atrakciou Spišského trhu.

Tretiu postavku nášho príbehu nájdeme na konci námestia, na kockách medzi bývalou banickou školou a poštou. Gejza K. sedel na prednej kapote svojho Mercedesu, ktorý, len tak mimochodom žral v tom čase asi osmnať litrov na sto kilometrov, brúsil na husličkách neuveriteľné hitovky a ponad vôňu pečených klobás a cukrovej vaty sa v opare začínajúcej júlovej noci niesli melódie „Nečakaj ma už nikdy, Listoček z brezy a keď prišla Alžbeta a profimanekynky z Odevných závodov, zanôtil aj „Nedaleko od Trenčína“. A aby starším pánom nebolo ľúto, tak pridal nenápadne a s hodnou dávkou čardášoviny aj „Blueberryhill“. Usmieval sa popod spotené fúzy, miesto registračnej pokladnice mal pred sebou položený starý, zamastený klobúk a vôbec si nerobil starosti, či niekde na blízku nešmejdi daňová kobra, lebo v tom čase nikto nesledoval, či je náš dlh pod tri percenta. Asi preto, lebo krajiny hospodárili tak, ako im ich rozpočty dovolili. Najprebača, ale to bolo v časoch, keď sme si museli najprv zarobiť a teda aj našetriť, a až potom

sme si mohli niečo kúpiť. Dnes všetci žijú na dlh a neuveriteľne sa čudujú, že požičané treba aj vrátiť.

Keď potom utíchla vrava na Letnej i Zimnej ulici, zatvorili sa brány na Športovej hale a Zimnom štadióne, stánkari zatiahli plachty nad svojimi obchodíkmi a bufetári vypravdali posledných opilcov, starý pán Milec zobral do ruky kľúče, pozrel na hodinky (22.00), nahodil profesionálny úsmev typu Dubček, vracajúci sa v šesťdesiatom ôsmom z Moskvy a odomkol staré, ručne kované mrežované dvere na vinárni Zbrojnoš, ktorá len tak mimochodom bola v tých časoch na poschodí, vpravo od Levočskej brány.

A práve tu, sa náhodou, akoby riadením osudu stretli pri jednom stole naši traja hrdinovia.

Beáta, ktorú od promenádovania sa po móle boleli nohy až v zadku, Džordž, ktorý od celodenného vykrikovania do mikrofónu chraptel, Gejza, ktorý mal od fídlíkania pri stoloch obľúbenú diagnózu tenisový lakeť, a my všetci ostatní, lebo Spišský trh nápadne pripomínal goral-skú svadbu mojej sesternice v Havke, ktorá trvala tri dni a keď sme sa vrátili domov, od tancovačky sme si necítili nohy, hlasy sme mali, ako plechový hrniec, ruky sme mátožne ťahali popri tele a skoro nič si nepamätali.

Takže, „Na zdravie, Bélo štvrtý. O rok znova na Spišskom trhu.

JARMOK PO SPIŠSKY

59. ročník Spišského trhu je už minulosťou. Pripomínajú nám ich možno ešte nejaké balóny, medovníkové srdiečka, alebo varešky, ktoré ste si na pamiatku kúpili. A nepochybne aj spomienky.

Začalo sa to poriadnym zdaždom. Aj preto bolo zahrievacie kolo vo štvrtok mierne rozpačité. Predavači úzkostlivo sledovali predpoveď počasia na ďalšie dni. Tá sľubovala snečno a teplo. Neklamala a v piatok sa preto mohol rozpútať ten správny a nefalšovaný jarmok na spišský

spôsob. Hudobníci z Južnej Ameriky, ale aj zo susedných dedín, tovar z Číny a Poľska, ale aj krásne výrobky zručných slovenských remeselníkov, tie najprírišernejšie odhrávačky, ale aj krásne a originálne piesne sa na tisícky upotených návštevníkov rinuli z reproduktorov na celom námestí. Asi ich inak

vnímali rozveselení trhovníci a inak obyvatelia domov v centre mesta. To je ale daň, ktorú je väčšina „mešťanov“ už roky pripravená strpieť. Prípadne si v čase jarmoku naplánujú dovolenky.

Väčšina Novovešťanov, aj naši rodáci, ktorých osud zavial za brány mesta, okresu, alebo aj

Slovenska, si ale trh a jeho neopakovateľnú atmosféru újsť nenechá.

„Už viac než 30 rokov žijem v Košiciach, ale domov, do Spišskej Novej Vsi sa vraciam vždy veľmi rád. A špeciálne na trhy. Za 59 rokov som na nich chýbal iba raz“, hovorí s úsmevom 60-ročný Vlado. Pani

Terka zo Smižian sa na jarmok vždy vyštafíruje do kroja. Hovorí: „Šak to je jak šviatek. Vnúčatom nakúpim sladkosti, aj dajaké hračky. A ja sebe furt dám cukrovú vatu. Raz za rok možem, ne?“

Nič nového Spišský trh tento rok neprinesol. Snáď okrem pojednej kaviarne. Ale povedzme si úprimne: Našťastie! My máme radi trh kvôli jeho atmosfére, kvôli stretnutiam s ľuďmi, ktorých sme už dlho nevideli a možno aj kvôli tým príšernostiam, ktoré niektorí

predavači ponúkajú. Program na dvoch pódiiach priniesol snaživé výkony začínajúcich alebo končiacich umelcov. Dobré najedenie a s pivečkom v ruke sme im nedostatok umenia radi odpustili. Ale nejakú ligotavejšiu hviezdičku by si jarmok asi zaslúžil. Asi sa jej dočkáme až pri jeho okrúhlej šesťdesiatke.

A na tú sa môžeme my pravoverní jarmočníci začať tešiť už teraz.

-leb-

KAROL RYCHTARČÍK ŽIJE V ÍRSKU, „NOVEJŠA“ MU VEĽMI CHÝBA!

Novovešťan Karol Rychtarčík odišiel pred desiatimi rokmi za vidinou lepšieho zázraku do Írska. „Pracoval som v Írskom mäsokombináte. Po srdcovej príhode som musel zvoľniť. Robil som v malej rodinnej firme, maľoval som, upratoval, upravoval záhrady. Momentálne som invalidný dôchodca,“ priblížil svoj život v Írsku. Karol si šiel do Írska zaradiť na malý rodinný domček. „Štyri a pol roka dozadu som prišiel o manželku. Ovdovenie a moja invalidita plány s malým domčekom zmenili,“ povedal.

V začiatkoch „válčenia“ v Írsku bolo pre Karola najťažšie dorozumieť sa. Neraz však musel využiť služby slovníka. „V supermarketoch som si potrebné veci našiel sám, skoro vždy za pomoci

anglicko-slovenského slovníka. Nikdy predtým som sa anglicky neučil. Za 10 rokov, čo som tu, som niečo musel pochopiť. Nestatím sa, musia však hovoriť pomaly,“ ozrejmil svoje jazykové zdatnosti.

V Írsku ho najviac očarilo, koľko áut dokáže v Írsku vlastniť jedna rodina. „Normálne pracujúca rodina má až 5 áut,“ spresnil. V Írsku Karola zaujalo aj počasie. „Krajina, v ktorej žijem je po celý rok zelená. Je to nádherné. Ak sú dva stupne pod nulou, už je tu kalamita. Sneh je však v Írsku raritou. Často tu jemne prší a fúka chladný vietor od Atlantiku. Slnko svieti málo kedy, no spálenú pokožku som paradoxne už mal,“ uviedol s úsmevom.

Karolovi sa ale nepozdáva úroveň írskych škôl. „V sloven-

ských školách naučia učiteľia deti určite viac,“ poznamenal. Karol tvrdí, že Írsko nemá ohurujúcu gastronómiu. „Jedlá sú jednoduché a rýchle. K jedlám však dávajú veľa zeleninových príloh,“ priblížil. Podľa Karola, v pití alkoholu Íri zastupujú popredné priečky. „V Európe patria do prvej päťky,“ odpovedal. Kvôli liekom Karol alkohol veľa piť nemôže. „Občas si dám rád trochu ginu, alebo pívko. Majú tu aj slovenské pívá. Zjedla mám najradšej pečené údené karé bez kostí s klinčekmi a medom. V Írsku dostať aj slovenský, poľský, český, či litovský tovar,“ povedal.

Aj keď Karol žije v Írsku so svojou dcérou a sedem ročným vnúčikom, rodná Spišská mu chýba. „Najviac blízka rodina,

priatelia a známi. Veľa z nich už, žiaľ, nie je medzi nami,“ povedal. Ako správny patriot sa do Spišskej raz plánuje vrátiť. „Určite sa vrátim, chýba mi Novejša,“ optimisticky uzavrel našu debatu. (sim)

RODENÝ AMERIČAN SA CÍTI AKO 100%-TNÝ SLOVÁK

Za veľkou mláskou totiž žije množstvo Slovákov

Do Spišskej Novej Vsi zavítali naši rodáci z Ameriky. „V oblasti mesta Youngstown žije veľmi veľa rodín zo Spiša a východného Slovenska. Veľa ľudí išlo do Pensylvánie a Ohája pracovať do uhoľných baní. Preto sa tu usadilo veľmi veľa Slovákov. Spišská Nová Ves a Youngstown sa stali partnerské mestá,“ vysvetľuje prezident družobného programu, Jim Bench.

V rámci štrnásť dňového družobného pobytu prešli naši rodáci celé Slovensko, najviac medzi nimi však zarezonovala „Novejša“. „Všetky miesta, ktoré navštevujeme sú krásne, no Spišská Nová Ves a Spiš je číslo jedna. Je to najvýraznejšia časť nášho pobytu. Nedá sa slovami vyjadriť, ako veľmi si vážime partnerstvo so Spišskou Novou Vsou. Chodíme tu každý rok. Už sme tu po 14-ty krát. Vždy nás tu nesmierne krásne privítajú. Program, speváci, sála. Celé je to úžasné, veľmi jemne, detailne a citlivo urobené. V tej chvíli je pre mňa veľmi ťažké nerozplakať sa. Musia to pripravovať šikovní ľudia. Aj kvôli tomuto privítaniu v Spišskej sa na túto cestu pridávajú, rok čo rok, ďalší rodáci,“ vysvetlil Jim Bench.

Aj Jim Bench (v preklade lavička) má hlboké korene na Slovensku. Rodín s priezviskom Lavička je na Spiši niekoľko. „Môj starý otec, Matúš Tuhoščák bol z Turzovky. Jeho manželka, Mária Gajdošová bola z dediny pri

Michalovciach. Po otcovej strane boli starí rodičia z Veľkého Šariša. Moji starí rodičia sa presťahovali do Ameriky, preto ja som sa už narodil za veľkou mláskou,“ priblížil.

Pre Jima Bencha je však patriotizmus veľmi dôležitý. „Som 100% Slováč. Milujem Slovensko, milujem Slovákov a som na to hrdý. Milujem aj Ameriku. Slúžil som v armáde. V čase amerických sviatkov mi pred domom vlaje americká zástava, v čase slovenských sviatkov vyvesím slovenskú vlajku. Som veľký patriot,“ reagoval.

Pán Bench so svojou manželkou Key robí pre Slovensko maximum. V spojených štátoch zorganizovali zbierku na kúpu krásnych svadobných šiat. „Je to dar pre nevesty na Spiši, ktoré si nemôžu dovoliť prenajať si krásne šaty, o ktorých vždy snívajú. Po svadbe môžu šaty speňať, a takto si finančne pomôcť,“ uviedla manželka slovenského

rodáka, pani Key. Naši rodáci z Ameriky toho pre Spišskú urobili ešte oveľa viac. „Poslali nám tu učiteľov, medicínske prístroje, peniaze, bejzbalové rakety. Tento rok doniesli peniaze, aby podporili monografiu o Spišskej Novej Vsi. Vlani kúpili piáno, ktoré je v obradnej sieni, predtým kúpili hadice a čerpadlo na odčerpávanie vody pri záplavách, prisúpeli na varovný systém-sirény. Manželia Benchovcovi sa venovali pobytu študentov v Amerike. Ich rukami prešlo neskutočné množstvo slovenských mladých ľudí. Varili pre nich, ubytovali ich,“ vymenovala jedna z organizátoriek družobného pobytu, Viera Marecová.

Slovenský veľvyslanec udelil Jimovi Benchovi preukaz zahraničného Slováka. „Je to symbolické, no pre mňa to má obrovskú hodnotu. Je to uznanie môjho slovenského pôvodu a všetkého, čo som pre Slovensko urobil,“ povedal.

Manželka Jima Bencha je Írka, svojmu mužovi však varí typické slovenské jedlá. „Varím pirohy, halušky, knedle. Pečiem vianočné oplátky, koláče, palacinky, trdelník, škvarkové pagáče. Keďže môj muž je Slováč, chcem mu aj takto pripomenúť Slovensko,“ prezradila.

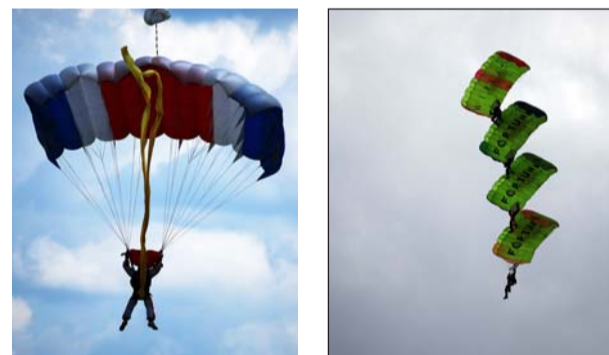
U manželov Benchovcov nájdete doma dve izby, kde majú vystavené všetky veci zo Slovenska. „Mám 12 originál krojov, 7 typických slovenských čajových súprav, originál slovenskú perinku na zavinovanie bábätiok. Niektoré veci, čo máme doma nemá ani Slovenské národné múzeum,“ poodhalila pani Key.

Pani Key na Slovensku zaujali krásne obrobené kvetinové záhony. „Hneď mi tuklo, že toto isté robí aj môj muž v Amerike. Určite sa v ňom slovenský pôvod nezaprie. Okrem toho má typický slovenský temperament a dobré srdce,“ povedala.

Manželia Benchovcovi prišli na Slovensko za svojou rodinou po prvý krát v roku 1995. „Keď sme tu prišli prvý krát, cítil som sa, akoby som sa vrátil späť do 50 tých rokov. Slovensko sa za tie roky posunulo neuveriteľne rýchlo dopredu. Rozdiel medzi Amerikou a Slovenskom sa zmenšuje. Na Slovensku obdivujem vysokú úroveň vzdelania a vysokú pracovnú morálku. Slováci sú v Amerike známi ako pracovití a vzdelaní ľudia, ktorí sú za veľkou mláskou vítaní,“ uviedol Bench. (sim)

FOTOREPORTÁŽ

LETECKÝ DEŇ, 20. JÚL 2014

NEVIDIACI Z ČIECH I SLOVENSKA NEKOMPROMISNE VÁLALI BOWLINGOVÉ KOLKY NA SPOLOČNÝCH MAJSTROVSTVÁCH

Už sme si pri reportážach o hendikepovaných športovcoch zvykli na to, že od nemého úžasu často len otvárame ústa. V Spišskom Patriote nás už pozitívne šokoval boccista Michal Tižo, klobúk sme snímali pred úplne slepým lyžiarom Marekom Kubačkom a ďalší dielik obdivu a úcty sme pridali do tejto obdivuhodnej mozaiky v polovici júla. V priestoroch bowling klubu v Spišskej Novej Vsi zrážali bowlingové kolky – nevidiaci.

História sa začala písať v Levoči, Spišská Nová Ves prevzala nevidiace žezlo

Na neoficiálnych majstrovstvách Čiech a Slovenska sa zišla takmer celá bowlingová nevidiaca elita z oboch krajín. 26 nezlomných borcov, ktorí pred sebou „videli“ len čierno

čiernu tmú sa snažilo zraziť 10 kolkov, ktoré boli od nich 18,5 metra. A šlo im to sakramentsky dobre. „V Levoči sme asi pred 20 rokmi najprv začínali s kolkami, no keď k nám „prenikol“ bowling, začali sme sa venovať tejto hre. Už v meste pod Mariánskom horou sme organizova-

li rôzne turnaje pre nevidiacich, no v tomto roku sme sa rozhodli pre Spišskú Novú Ves a vôbec to nelutujeme. Naša vďaka za to patrí predovšetkým pánovi Kováčovi, ktorý nám poskytol štyri kvalitné bowlingové dráhy i pánovi Javorskému, ktorý nám tiež nezištne pomohol. Zišla sa tu

KRÍŽOVKA

Vždy ma udivoval poriadok a čistota vo Švajčiarsku. Keď som sa spytoval, ako dokážu mestá a krajinu udržať v takej čistote, dostal som jednoduchú odpoveď: „Mám dom. Je môj. Stojí na mojom pozemku a ten pozemok je na mojej ulici. Tá ulica je v mojom meste a mojej krajine. Starám sa o ne, lebo to všetko je moje.“ Pochopil som, že (TAJNIČKA 1,2,3,4).

Autor: Albín Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** pozvaní ľudia - os, česky, slangovo - označenie vojsk rýchleho nasadenia v Nemecku, počas druhej svetovej vojny - veľhad americký - začlení. **B:** trhal - TAJNIČKA 3 - patriaci Ivovi. **C:** viera arabov - člen kmeňa Olmekov - patriaci Inkovi - opekajte. **D:** S, foneticky - rybie vajíčko - TAJNIČKA 1 - rastlina na výrobu kokainu - alebo, ang. **E:** poriadny chlapisko - časť tela - zázrak - potvorské ženy. **F:** rieka v Rusku - prvá časť zložitých slov označujúcich prítomnosť aminokyselín - prekážka - potok po rusky - zástup. **G:** bodavý hmyz - malá Etela - klb na nohe - nočný vták. **H:** kokpit - moju po česky - podľa mňa, nemecká skratka (meines Erachtens) - címer - lekársky zásah do chrbtice. **I:** porast lúk - TAJNIČKA 4 - ľudia na javisku. **J:** Okresný výbor, skratka - predložka - malá Terézia - solmizačná slabika - premeriaval - časté čínske meno - hliník, chem. značka. **K:** mena v Jemene - Oldřich, domácky - váhová jednotka - kruh tancujúcich - francovka.

Zvisle: **1:** porušenie božích zákonov - lekár. **2:** Okresná Vojenská správa, skratka - TAJNIČKA 2 - trhaj. **3:** nasávali - dlhá, namáhavá púť. **4:** stisk - detský pozdrav - pozeral. **5:** rímska štvorka - umierajme - Severoatlantický pakt. **6:** krídlo, odborne - ženské meno - cestoval, po česky. **7:** valčík, po nemecky - zosilnený zápor v češtine - francúzska nadávka. **8:** ôsmak, po česky - olovené závažie. **9:** jestvujete - kozub - majiteľ poľnoh. pôdy. **10:** sekol, po česky - nehovorili pravdu. **11:** majú sen - skončil česanie. **12:** Benjamín, ang. skratka mena - pozri, po rómsky - letným pohľadom. **13:** patriaci ockovi - obec na Záhori. **14:** atóm, po česky - rozprávková bytosť (Peter) - predpona slov so zmyslom úrad. **15:** 3 x V - zariadenie na ohrev vody - sekal. **16:** pádová otázka - vodný tok - ustúpilo na bok - **17:** medikament - ŠPZ vozidiel okresu Veľký Krtíš - mohla. **18:** Evička, domácky - podpísom potvrdil. **19:** anglický zápor - rázovitá oblasť Slovenska - samec kozy. **20:** drobné zvyšky pri sekaní dreva - uviedla do varu.

Pomôcky: AMINO, ANABÁZA, ANE, BIRO, DIK, DON, LUMBAR, MERD, PAN, PERNEK, RIAL.

RECEPTY DO STAREJ MACERI

AUGUSTIŇAKOV PERKELT

Ešči v časoch, keď v Iglave boli všelijake zavody a podniky, robila moja macer, rodzená Rakušanka, na Nerudných baňoch v učatni s takým chlapikom, čo zaš bul echt Maďar. Jak še učili spolu po rusky, bo mušeli stupic do Zväzu československo-sovietskeho priateľstva, ta im vyšlo že dobre je po rusky „korášo“ a keď rano čítali Prehľad správ, ta še išli cale Nerudne bane popučic od šmjechu.

Vo voľnom čase ale stary Augustiňak učil svoju mamu všelijake figľe, aj jak dobre navaric. A tak še doznela, že maďarska kuhyňa pozna vlastne 4 druhy upravy mesa: gulaš, perkelt, tokaň a paprikaš. A perkelt znamená doslova „opečene meso“ a ščava je oproci gulašu hustejša a je jej aj menej.

Dosc už ale glupych rečoch, podzme na to, jak to dakedy spolu na Hanulovej ulici robili. Bo stary Augustiňak byval o poschodze vyšej, ta najperfši mušel zisc dolu, pred dzverami vykručil fuzy, zabrinkal dva krat (bo poštar brinkal tri razy) a aj s kuru vešol dnu.

Co im bulo treba?

Jednu stredne veľku kuru, štyri lyžice ořeja, dva cibuľe, ložečku červenej papriky, mľety peper, dva lyžky polohrubej muky, das tri deci šmetanky, pejc deka slaniny, dvacec deka šampiňonof, dve papriky, tri paradajky a sol'.

Jak to zrobili?

Keď še stary Augustiňak prepchal s kuru do kuhyni a z kešeni vycahnul orginal pakľik s čemege papriku, dala mama na oře nadrobno nakrajanu cibuľu, spenila ju a pridala totu červenu papriku a kym še chlop bavil s kuru, ta mješala, žeby še paprika rozpuščila, ale nepripalila. Medičasom stary Augustiňak naporcoval a odkoscil kuru, narezal mesko na falatky, šturil do harenca s cibuľu a kratko opekol zo šických stran. Podľali s ceplu vodu, zakryli šerpenku a nehali dušic.

Šedli na balkon, vycahli ruščinu pre začatočnikof a probovali Puškinovo Pismo Tatijany k Oneginu: „Ja k vam pišu“. Keď došli až k „dumať, думаť“ ab adnom i deň i noč do novoj vstreči, kurilo še im nelem z hlavy, aľe aj z harenca a mama i meso na šporhelce buly na meko.

Potom na slanine opekli na rezanky nakrajanu papriku, paradajky a šampiňony a zaš dušili, kym nebulo meke. Mama lapela vidličku, rozdzabala to, jak še lem dalo, pridala šmetanku, z muku zahuscila a do toho rypli toto udušene meso.

Ešči chvilčeku povarili, ale lem tak jemne, žeby kuščik bubľalo, zakryli s pokryfku a nehali odstac.

Znovu šedli na balkon a kukali, kedy pridze, pan domu, domu zo služobnej cesty.

Keď še objavila služobna Volga a vystupil ocec, stary Augustiňak zbehol po flašečku dobreho Bikaveru, mama naložila tri tañere s perkeltom a fajnymi nokerlikami a šicke buli spokojne, bo fajne jedlo, červene vinko, dobre sušedske vzťahy a nerozborna družba so Sovietskym zvezom buly f tych časoch zakladom ľudovodemokratickeho Československa

Bo jak hvári klasik:

ZROBIC DOBRY PERKELT NE JE ŽADNA VEDA
KEDZ JE ČERVENA PAPIKA ZHORA OD SUŠEDA

Michal Buza starší

dokončenie zo str. 6
takmer celá česká i slovenská špička, verím, že turnaj bude mať dobrú úroveň," uviedol nás do „obrazu“ predseda klubu nevidiacich Václav Trnka. Jeho tím hrá dokonca spišskonovoveskú mestskú bowlingovú ligu spolu s vidiacimi a vôbec nie neúspešne. „Musíme sa pochváliť, že sme v tomto roku vyhrali dva zápasy. Všetko je to o tréningu, vóli a chuti. Na Slovensku sa „nevidiaci bowling“ veľmi rýchlo rozvíja, verím, že sa nám podarí zorganizovať celoslovenskú ligu, aby sa tí najlepší mohli spolu konfrontovať a tým pádom bowlingovo napredovať," dodal.

Na spoločných majstrovstvách padali obdivuhodné cifry

Medzitým sa na dráhach odohrával neľútostný boj. Na ukazovateľoch skóre svietili také

čísla ako 146, 167, či 159 a tí čo kolký pravidelne zrážajú, vedia, že hodiť takéto číselko vôbec nie je jednoduchou záležitosťou. Zaujímalo nás ako si nevidiaci dokážu vôbec pripraviť hod, keď jediné čo vidí je tma. „Máme také špeciálne mádlo, ktoré sa umiestni vedľa hráča, aby presne vedel, kde je kraj dráhy. Ostatné je všetko o tréningu. Borci si musia vypočítať kroky, všetky rotácie, či ostatné finty sa pilujú pravidelným tréningom. Orientujeme sa aj podľa zvuku, no samozrejme za hráčom stojí aj vidiaci asistent, ktorý svojmu „šéfovi“ po hode oznámi, koľko kolkov padlo, ktoré ostali stáť a ako sa pripraviť na dorážku. Padajú tu zaujímavé cifry, strike (všetky zhodené gule jednou ranou) je tu na bežnom poriadku. A naši bowlingisti sa začínajú pomaly presadzovať aj na medzinárodnom poli. Síce na zázračné vý-

kony ako hodil na nedávnych otvorených ME jeden Japonec, ktorý si pripísal jedenásti strikeov v rade a v tom dvanástom mu ostal jeden kolok, čím dosiahol 299 bodov, ešte nemáme. No Česi už získali na ME nejaké medaily a verím, že aj slovenská medaila onedlho príde," odhodlane prorokuje Václav Trnka. Slováci mali tentokrát navrch. Získali najcenejšie kovyA to, že Slováci napredujú míľovými krokmi ukázalo i konečné poradie majstrovstiev. Ich celkovým víťazom a nekorunovaným majstrom ČR a SR sa stal Slovák Alojz Koprda, ktorý síce z kvalifikácie postúpil do užšej osmičky až šiestym najvyšším skóre (590 v súčte štyroch hier), no potom sa už len zlepšoval. Vo semifinále nahádzal 145, čo bol už druhý najlepší výkon a svoje najhody si nechal na finále, keď deklasoval súperov „nábehom“ 168 a stal sa zaslúžene kráľom

bowlingovej dráhy. Striebro si vybojoval ďalší Slovák Radomír Dudáš, bronz putoval za hranice rieky Morava a patril Karlovi Macháčkovi. Až štvr-

tý skončil ďalší Čech Michal Krch, ktorý suverénne vyhral kvalifikáciu (675). Víťazmi sa však na spišskonovoveských dráhach stali všetci, pretože

v prvom rade neľútostne pokorili svoj hendikep a dokázali sebe i iným, že vidieť sa dá nielen očami, ale predovšetkým túžbou a láskou k športu. -ob-

PREDSTAVUJEME „MALÉ ŠPORTY“ - SNOOKER

HRA GENTLEMANOV OSLNILA AJ SPIŠIAKOV

V Spišskej Novej Vsi i na Slovensku je obcenejšie známejší jeho „neslušnejší“ a viac „krčmovejší“ brat biliard. Kto však pozná geniálne strky legendárneho Ronnieho O'Sullivanu, či neomylnú ruku a chladnú hlavu Marka Selbyho nám dá iste za pravdu, že snooker je naozaj kráľovskou hrou vo svojej triede. A do káps padajú snookrové gule už aj na Spiši.

Čo to vlastne snooker je ?

Pre tých, ktorí o túto hru ešte nezaviedli, teda pripomeňme, že snooker sa hrá na stole s rozmermi 1,8 na 3,6 metra s pätnástimi červenými, jednou žltou, zelenou, hnedou, modrou, ružovou, čiernou a bielou guľou. Proti sebe hrajú dvaja súper. Snookerový zápas je rozdelený na nepárny počet hier, tzv. frameov. Zápas vyhráva hráč, ktorý ako prvý vyhrá nadpolovičnú väčšinu všetkých plánovaných frameov. Samotná hra v každom frame prebieha tak, že hráč, ktorý je práve na rade, sa snaží umiestniť pomocou bielej gule (ktorej jedinej sa môže dotknúť tágom) niektorú z farebných guľí

rôznej bodovej hodnoty do jednej zo šiestich dier rozmiestnených po obvode stola. Pritom pri každom nepárnom ťahu musí potopiť (umiestniť do diery) niektorú z červených guľí a v párnom hocijakú inú než červenú a bielu. Vo chvíli, keď sa mu to nepodarí, jeho ťah končí a na rad prichádza druhý hráč. Potopené červené gule sa späť na stôl nevracajú, ostatné gule po potopení putujú na svoje počiatkové miesto. Vo chvíli, keď už na stole nie sú žiadne červené gule, je jeho úlohou „upratať“ do káps všetky farebné gule postupne od žltej až po čiernu (v tejto fáze hry sa gule už na stôl nevracajú). Frame končí v okamihu, keď sú

všetky gule v dierach alebo sa niektorý zo súperov vzdá. Víťazom je hráč, ktorý získal viac bodov, resp. ten, ktorý sa nevzdal. Špecifickým prípadom je situácia nazývaná snooker (zákryt), keď hráč nevidí priamo na žiadnu z guľí, ktorými môže hrať a aby ju trafil, musí hrať cez mantinel(y). Keď hráč guľu ani len nezasiahne bielou guľou, súper získa body, ich množstvo závisí od hodnoty gule, ktorú mal trafiť.

Snooker na Spiši napreduje, beží liga, hráči nadobúdajú skúsenosti

Sídlo klubu na Spiši sa nachádza v bowling klube na sídlisku Tarča. Stredisko, ktoré sa po-

stupom času vďaka entuziazmu jeho majiteľa Edmunda Kováča stalo príjemným športovo – spoločenským centrom, kde môžu aktívne relaxovať i rodiny s deťmi, sa stalo i prvým domovom jediného snookerového stolu na Spiši. „Myšlienka skrsla pred cca troma rokmi v hlave hráčom, ktorí tu chodievali hrať biliard. Na Eurošporte videli dramatické snookerové zápasy a oslovili ma, či by sme niečo nevymysleli aj u nás na Spiši. Dlhú dobu mi to vrtalo hlavou, nakoniec som prerobil skladové priestory a čo bolo hlavné, v júni minulého roka som kúpil stôl. Ten vôbec nie je lacnou záležitosťou, jeho cena sa hýbe v rozmedzí od 4 – 10 000 Eur a na východnom Slovensku ich môžete zrať na prstoch jednej ruky. Začali sme na ňom hrať prvé framy, potápali prvé gule a začali premýšľať nad vzájomnou konfrontáciou. Postupne sme založili Spišskú snookerovú ligu, hrávame rôzne turnaje, dá sa povedať, že snooker je na Spiši naštartovaný dobre," opisuje vznik tohto jedinečného klubu jeho majiteľ a zároveň jeden z najlepších snookristov na Spiši Edmund Kováč. Liga prebieha od januára do decembra, Spišiaci si na jej konci plánujú zahrať turnaj „Masters“, no chcú „expandovať“ aj za hranice nášho mesta. „V budúcom ročníku sa chceme prihlásiť do slovenskej

snookerovej ligy, naši hráči už absolvovali i prvé turnaje mimo nášho okresu a Tomáš Ratkovský, či Slavo Hrušovský, ale i ďalší získavajú neoceniteľné skúsenosti s tágom v ruke. Veľmi sa však potešíme aj novým členom, pokojne sa môžu prihlásiť u personálu v bowling centre, kde im poskytneme detailnejšie informácie," dodáva Edmund Kováč.

Hrať smú len členovia, v pláne je ďalší stôl

Novučický snookerový stôl, ktorý sa hrdó týči v strede veľkej miestnosti, však nie je pre každého. Jeho majiteľ chce predísť „krčmovým“ spôsobom zaobchádzania, a tak si strky do pôsobivých kožených káps, či nezameniteľný šuchot guľí po špeciálnom plátne môžu dopriať len jeho členovia, prípadne osoby v ich doprovode. „Snooker je šach na plátne. Je to hra gentlemanov, kde nemá priestor žiadne hulvátstvo, či pijatika. Chcem dôrazne oddeliť krčmovú biliardovú zábavu od vážneho snookeru, preto tie opatrenia. Členom klubu sa však môže stať ktokoľvek, kto má seriózny záujem spoznávať túto hru. Členské je symbolické 20 Eur na pol roka, náš hráč má rôzne výhody v podobe lacnejších hodín, či možnosti vôbec si snooker zahrať," vysvetľuje filozofiu klubu jeho predseda, ktorého si táto hra,

ktorá vznikla v mekke džentlmenstva – Anglicku, celkom podmanila. „Sme len začiatočníci, no napredujeme každou úspešne potopenou guľou. Základnou filozofiou tejto hry je „šachovo“ pripraviť si pozíciu na to, aby ste súpera porazili. Veľkí snookristi sú machri s neuveriteľnou kalkulačkou a taktickým myslením v hlave, ich ťahy sú naplánované dopredu. My sa snažíme „potápať“ postupne guľu za guľou, nejaké úmyselne zahrané snookre, či rotácie sú skvelým dodatkom. Zatiaľ hráme na dve víťazné framy, najvyšší spišský nábeh (najviac zahraných bodov v neprerušenom slede) je 22, čo síce nie je ohromujúce číslo, no ten čo už okúsil snookerové strky vie, aké ťažké je dopracovať sa aspoň k takémuto výsledku. Veľmi nás to však baví, mám veľkú radosť, že spišská snookerová rodinka sa utešene rozrastá a to dokonca tak, že jeden stôl nám už nestačí. I preto uvažujem nad ďalším, je to v štádiu priprav, verím, že to dotiahnem do zdarného konca a že spoločne postupne urobíme zo Spišskej Novej Vsi snookerovú baštu Slovenska. Nadšenie i chuť tu sú, treba len trénovať a výsledky sa dostavia," optimisticky uzavrel debatu o ďalšom malom spišskom športe, ktorý sa dynamicky rozvíja Edmund Kováč.

V HARICHOVCIACH ŽIARILI HOKEJOVÉ HVIEZDY

Keď v roku 2012 ukončila slovenská hokejová reprezentácia svoju prekvapujúcu epickú púť za striebrom vo fínskych Helsinkách, boli pri tom aj harichovskí rodáci – bratia Hudáčkovci. Hlavne Libor sa dokázal na MS výrazne presadiť, no i vďaka jeho bratovi Julovi sa Harichovce na chvíľu zmenili na „Hudáčkovce“. Koncom júna sa táto malebná obec opäť na chvíľu stala hokejovým pupkom Slovenska, veď sa tu sústredila početná slovenská hokejová smotánka. Harichovce sa tak pokojne mohli aspoň deň hrdiť iným novým názvom – „Hviezdovo“.

Organizátori pripravili skvelú akciu, zhodli sa hokejisti

„Deň hviezd“, presne takto pomenovali organizátori podujatie, na ktoré sa im ozaj podarilo „dotiahnuť“ veľké hokejové ryby. Veď mená ako Tomáš Tatar, Rišo Pánik, Tomáš Jurčo, Rasťo Pavlikovský, Laco Nagy, či mnohí ďalší vzbudzujú v hokejovom svete rešpekt. „Sme veľmi radi, že sa nám pošťastilo dotiahnuť chalanov, ktorí si už niečo odsákali aj v NHL. Nebolo jednoduché zlaadiť tie termíny, no napokon to klaplo. V mojej rodnej obci sa ľudia snažia oživiť tento športový areál a oslovili ma s takouto myšlienkou, ktorá sa mi hneď zapáčila. Začali sme na tom pracovať a výsledok sa napokon dostavil. Som rád, že nám vyšlo aj počasie, prišlo veľa ľudí, bola zábava, čo ma veľmi teší,“ rozhovoril sa o vydarenej akcii jeden zo spoluorganizátorov, brankár švédskoho Örebro Július Hudáček. „Veru tak, skvelá akcia. Podarilo sa nám dať dokopy fakticky tím, ktorý hral v tomto roku MS, prišli sme, zahráli futbal, podporili dobrú myšlienku,“ prítakal útočník newyorských jazdcov Marek Hrivík. Ten si spolu s ďalšími svoji-

mi spoluhráčmi vymenil ostré korčule za futbalové kopačky a v derby proti domácim futbalistom ukazoval svoje nesporné umenie. Stretnutie sa napokon skončilo „férovo“ 10 : 10, no v penaltách napokon dominovali hokejové hviezdy. „Bola to teda riadna fuška. Niekedy sa mi to ihrisko zdalo menšie, teraz som musel strašne veľa behať. Napokon sme ukopali remízu, ale prejavila sa víťazná povaha Laca Nagya, ktorý chcel silou – mocou kopat penalty, v ktorých sme napokon futbalistov udolali. Výsledok však podstatný nie je, bavili sa ľudia a to je podstatné,“ s úsmevom na perách okomentoval futbalovú bitku Julio Hudáček.

Marinčin, Tatar a spol. v plnej príprave na novú sezónu, podpisovanie nemalo konca - kraja
V kopačkách to veľmi dobre páliło aj obrancovi Edmontonu Oilers Martinovi Marinčinovi. „Vôbec ma nebolo treba prehovárať. Na MS vznikla skvelá partia, a tak som pozvanie okamžite prijal. Dnes tu bolo veľa zábavy, zašportovali sme si, rozdali deťom strašne veľa autogramov, takže hodnotím túto akciu na jednotku,“ do-

dal Marinčin. Asi najväčším ťahákom pre divákov i lovcov fanúšikov bol detroitický objav tejto sezóny Tomáš Tatar, ktorý aj vo futbalovom zápase ukázal, že v ňom drieme nesmierny športový talent. A ako sa pozdávalo harichovské športové popoludnie snapperovi červených krídel z mesta motorov? „Futbal bol super, divákovi sa musel páčiť, veď padlo dvadsať gólov. Chalani to zorganizovali perfektne, prišli sme podporiť Harichovce. Ja som už v príprave na nový ročník, táto akcia je medzi poslednými „srandovnými“, potom príde na rad tvrdá letná zberačka. Na nový ročník sa chcem dokonale pripraviť, verím, že sa to celé vydarí,“ zhodnotil „Deň hviezd“ bleskový útočník Detroitu a rýchlo sa ponáhlal do „podpisovej“ zóny, kde už na svoje idoly čakal poriadny huf mladých nadšencov najrýchlejšej hry sveta. A ak by nad vydareným harichovským dňom nezačalo pomaly zapadať slnko, hokejové hviezdy Slovenska, ktoré na túto výborne zorganizovanú akciu prišli, by na svoje podpisové karty čmárali autogramy doteraz.

-pet, ob-

